

3. Palkkalautakunta

Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakunnan kokoonpano v. 1964 oli muuten sama kuin v. 1963, paitsi että eronneen puheenjoht. Virkkusen tilalle oli jäseneksi valittu varat. Esko Similä. Puheenjohtajaksi valittiin sos.pääll. Osmo Vesikansa (13.1. 39 §). Varapuheenjohtajaksi lautakunta valitsi lakit.lis. Georg Ehrnroothin (13.1.41 §). Kaupunginhallituksen edustajana oli apul.kaup.joht. Pentti Kalaja (13.1. 40 §).

Päätettiin pöytäkirjain tarkastuksesta, niiden nähtävänä pitämisestä ym. (13.1. 42, 43 §) sekä siitä, että kokoukset pidetään toimistossa joka maanantai klo 16 (13.1. 44 §).

Palkkalautakunta kokoontui kertomusvuonna 44 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 162.

Palkkalautakunta päätti, että sen neuvottelijoina tulevat toimimaan v. 1964 palkkalautakunnan puheenjohtaja Osmo Vesikansa, toimistopääll. Erkki Salmio ja apul.toim.pääll. Juha Keso sekä tarvittaessa neuvottelijoiden kutsumana varapuheenjohtajaksi valittu lautakunnan jäsen (13.1. 85 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunnan jäsenille saataisiin kertomusvuoden helmikuun alkupuolella järjestää informaatiotilaisuus, johon lautakuntaan kuuluvien lisäksi kutsuttaisiin eronnut puheenjohtaja Tapani Virkkunen (27.1. 213 §).

Toimisto. Palkkalautakunnan 23.12.1963 tekemän päätöksen mukaisesti oli päivälehdissä olleen ilmoituksen välityksellä haettu palkkalautakunnan palvelukseen työntekijöiden palkkaushallinnollisiin ja -teknillisiin kysymyksiin perehtynyttä diplomi-insinööriä tai insinööriä. Hakijoita oli kuusi, joista ainoastaan yhdellä oli erikoiskokemusta ko. alalla, mutta hänen palkkavaatimustaan ei voitu hyväksyä. Näin ollen päätettiin toimi julistaa uudelleen haettavaksi päivälehdissä ja alan erikoislehdissä julkaistavilla ilmoituksilla. Uusia hakijoita oli vain kaksi. Näistä päätettiin valita insinöörin toimeen dipl.ins. Kyösti Suikkanen 2 100 mk:n kuukausipalkalla. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että se hyväksyisi palkkalautakunnan päätöksen palkkauksen osalta (3.2. 258 §, 10.2. 300 §, 19.3. 545 §, 31.3. 572 §).

Palkkalautakunnan avoinna olevaan 23. pl:n tp. sihteerin virkaan päätettiin valita valtiot.kand. Pentti Hakola lähemmin sovittavasta ajankohdasta lukien (3.2. 267 §).

Varat. Eero Haapanen määrättiin hoitamaan viransijaisena avoinna olevaa 28. pl:n sihteerin virkaa 1.7. lukien toistaiseksi (20.7. 1 260 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että toimiston 18. pl:n kortistoesimiehen virka saataisiin jättää toistaiseksi täyttämättä, kunnes palkkalautakunnan uusi organisaatiosuunnitelma on valmis ja toteutettavissa. Samalla määrättiin kansl.hoit. Maire Ivalo toistaiseksi viransijaisena hoitamaan mainittua virkaa 7.1. lukien viran mukaisin palkkaeduin enintään kuitenkin 6 kk:n ajaksi. Ivalolle myönnettiin palkatonta virkavapautta omasta virastaan em. ajasta lähtien (7.1. 36 §).

Sairausvakuutuslain aiheuttamat muutokset virkasääntöön ja työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöön. Sairausvakuutusasiain toimikunta oli todennut, että kun kaupungin palveluksessa olevilla oli oikeus saada sairaus- ja synnytysloma-ajalta joko täysi palkka tai osapalkkanakin 2/3 palkasta, sairausvakuutuslain 16 §:n mukaan määräytyvän päivä- ja äitiysrahan määrä yleensä tuli olemaan n. 45 % siihen kuulokin oikeutetun henkilön 1—2 v:n takaisesta työansioista. Tämä johtaisi siihen, että kaupungin palveluksessa olevan henkilön sairausvakuutuslain mukainen päivä- ja äitiysraha tulisi ko. lain mukaisesti miltei aina kokonaan maksaa kaupungille työnantajana. Sairausvakuutuslain ao. kohdista käy ilmi, että asianosaisena lain mukaisessa hakemusmenettelyssä voidaan pitää vain vakuutettua ja että päivä- ja äitiysrahan saaminen myös silloin, kun ne suoritetaan työnantajalle, ehdottomasti edellyttää vakuutetun tekemää hakemusta. Sairausvakuutuslain 28 §:ssä ei sanota työnantajalla olevan oikeutta päivä- ja äitiysrahan saamiseen siinä tarkoitetuissa tapauksissa, vaan että se osa päivä- tai äitiysrahasta, mitä ei ole maksettava vakuutetulle, suoritetaan työnantajalle. Tästä johtuu, että kaupungin oikeutta saada työnantajana ko. lain mukaiset päivä- ja äitiysrahat voidaan pitää enintään välillisenä ja että kaupunki menettää päivä- ja äitiysrahan, mikäli vakuutettuna oleva viranhaltija tai työntekijä ei ole asianmukaisessa järjestyksessä sitä hakenut tai mikäli oikeus sen saamiseen on hänen laiminlyöntinsä johdosta joko osaksi tai kokonaan vanhentunut. Kansaneläkelaitos oli myös asettunut sille kannalle, että päivä- ja äitiysrahan työnantajalle maksamisen edellytyksenä on paitsi työnantajan ilmoitusta myös vakuutetun riittävin selvityksin varustettu hakemus. Mainituilla perusteilla toimikunta esitti, että kaupungin virkasääntöön ja työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöön tehtäisiin ko. päivä- ja äitiysrahan hakemista koskevat täydentävät määräykset. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esittää mainittujen sääntöjen 41 ja 3 §:n täydentämistä ehdotetulla tavalla (24.8. 1 441 §, kunn. as. kok. n:o 105, 106).

Kesätyöajan käyttöönoton aiheuttamat toimenpiteet. Kaupunginvaltuuston päätettyä 27.5.1964, että virasto- ja toimistotyötä suorittavien viranhaltijain osalta noudatetaan kesäk. 1 p:n ja elok. 31 p:n välisenä aikana toisenlaista työaikaa kuin vuoden muuna aikana, kaupunginhallitus sai oikeuden määrätä tästä työajasta edellyttäen, että säännöllisten viikkotyötuntien yhteismäärä ei alita 35 t:a ja että tällöin mahdollisesti kysymykseen tulevat vapaat kesälauantait lasketaan vuosilomalla oleville viranhaltijoille vuosilomapäiviksi. Kaupunginhallitus teki 28.5. täytäntöönpanopäätöksen mm. siten, että mikäli vapaan kesälauantain järjestelystä todetaan aiheutuvan haittoja, voidaan jo toimeenpantuihin järjestelyihin tehdä muutoksia tai peruuttaa ne. Ohjeissa mainittiin mm., että kaupungin virastot ja laitokset pidetään

kokeilumielessä lauantaicin suljettuna kesäaikana. Virantoimitusaika on muina arkipäivinä klo 8.15—15.45 puolen tunnin aamiaistauoin. Mikäli jonkun viranhaltijan työssäolo 1.6.—31.8. välisenä aikana myös lauantaicin on välttämätöntä, tällaisen viranhaltijan kohdalla noudatetaan virkasäännön 17 §:n 1 mom:n ensimmäisen lauseen mukaista viikon normaalia työaikaa ja viraston tai laitoksen normaalia virantoimitusaikaa. Kokeilun hyväksikäyttämistä silmällä pitäen kaupunginhallitus lisäsi kehotti virastoja ja laitoksia työajan täsmälliseen noudattamiseen ja seuraamaan muutenkin nyt kokeilumielessä käyttöön otettavan järjestelyn vaikutusta viraston tai laitoksen työtehoon jne. sekä varautumaan kesän päätyttyä antamaan lausuntonsa asiasta kaupunginhallitukselle. Palkkalautakunnan oli muuttuneen työajan johdosta annettava myös uudet ohjeet lisä- ja ylityökorvauksista. Palkkalautakunta päätti hyväksyä ohjeet ja taulukon lisäohjeineen tiedotettavaksi kaikille virastoille ja laitoksille sekä päätti merkitä kaupunginhallituksen päätöksen tiedoksi (25.5. 953 §, 1.6. 1 002 §).

Eräiden teknillisten virkojen ja niihin verrattavien virkojen ja toimien palkkaus. Kaupunginvaltuusto oli v. 1961 päättänyt, että nuoremman insinööri-, dipl.arkkitehti- ja dipl.insinöörikunnan palkkaus voitiin toistaiseksi järjestää työsopimussuhteen pohjalte, jolloin avoimet tai avoimeksi tulevat virat, sikäli kuin niihin ei liittynyt julkisen vallan käyttöä, jäisivät toistaiseksi täyttämättä. Virkasäännön 22 §:n 2 mom. muutettiin tämän mukaisesti ja kaupunginhallitukselle annettiin oikeus hyväksyä johtavassa asemassa olevan teknisen viranhaltijakunnan kyseisiä palkkasopimuksia enintään 4 v:n ajaksi. Tämän päätöksen perusteella voitiin korkeakoulua edellyttävien teknisten virkojen sektorilla ilmennyttä kaupungin palveluksesta pois siirtymistä rajoittaa olennaisesti ja avoimena olevien virkojen huomattava vajuus osaksi poistaa. Mainittujen virkojen sopimuspalkkojen ja työsopimuksiin perustuvien palkkojen teoreettiset rajat olivat yleensä 1 150—2 500 mk/kk, mutta käytännössä palkkaus ylitti jossakin määrin em. rajat. Suoritetuista palkkausten tarkistuksista huolimatta oli esim. dipl.rakennusinsinöörien ja arkkitehtien keskuudessa viime aikoina havaittu voimakasta siirtymistä pois kaupungin palveluksesta ja vain harvoja avoimeksi tulleita virkoja oli saatu täytetyiksi eikä työvoimaa saatu myöskään riittävästi palkatuksi työsuhteeseen perustuvilla sopimuksilla. Rakennusinsinööriyhdistys pyysi helmikuussa neuvotteluja korkeakoulurakennusinsinöörien palkkaamisessa syntyneen tilanteen johdosta. Yhdistyksen kanssa käydyissä neuvotteluissa voitiin todeta, että dipl.insinöörikuntaa oli maassamme tarpeeseen nähden liian vähän eikä kaupungin ollut onnistunut tarjoamallaan palkoilla saada ko. henkilökuntaa palvelukseensa. Pitkällisten ja vaikeiden neuvottelujen jälkeen ja kun asiassa oli hankittu selvitys valtion ym. tahoilta muiden työnantajien noudattamasta palkkatasosta, voitiin asiassa löytää yhteinen lähtökohta siltä pohjalta, että ns. osastopäällikköportaan palkkauksen ylärajana olisi 3 000 mk/kk ja että muut kolme ryhmää porrastettaisiin suhteessa ensiksi mainittuun. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja esittää sen edelleen kaupunginhallitukselle -valtuustolle esitettäväksi (8.6. 1 034 §).

Ylityökorvausten suorittaminen eräille huoltoviraston toimistoesimiehille. Huoltolautakunnan hallintojaosto oli ilmoittanut, että sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli 18.12.1963 päättänyt hyväksyä esityksen väliaikaisen asumistuen suorittamisesta vanhuksille 1.3.1964 lukien, tämän järjestelmän toimeenpano tuli huoltoviraston

suoritettavaksi ja ainakin alussa nykyisten huoltotoimistojen hoidettavaksi. Huolimatta siitä, että henkilökuntaa lisättäisiin lähinnä toimentaja- ja huoltotarkastajaportaassa, myös toimistoesimiesten jo lähes maksimiin kasvanut työpaine tulisi lisäantymään suuresti. Toimistoesimiehet eivät olleet oikeutettuja ylityökorvauksiin, mutta koska kyseisessä tapauksessa se kuitenkin olisi kohtuullista ja välttämätöntä, hallintojaosto esitti, että se oikeutettaisiin maksamaan 1. —5. ja 7. —9. huoltotoimistojen esimiehille ylityökorvauksia asumistukijärjestelmän toimeenpanosta. Palkkalautakunnan esittelijä huomautti, että koska mainittujen henkilöiden virkatehtävissä tulisi nähtävästi siirtymisvaiheessa olemaan poikkeuksellinen korkeasuhdanne, joka myöhemmin tasoittuisi, olisi ylityökorvaukset järjestettävä siten, että ko. viranhaltijoille jälkikäteen suoritetaan kokonaiskorvaus, jonka suuruus harkittaisiin sanottuihin ylimää räisiin tehtäviin käytetyn työajan perusteella. Näin menetellen ei olisi syytä tilapäisestikään poiketa kaupunginhallituksen 9.6.1960 tekemästä päätöksestä, jolla johtavat viranhaltijat on määrätty ylityökorvauksiin oikeutettujen viranhaltijain piirin ulkopuolelle. Lausunto kaupunginhallitukselle päätettiin antaa esittelijän kannan mukaisesti (20.1. 143 §).

Luvan myöntäminen viranhaltijalle yksityisen suunnittelutyön suorittamiseen. Dipl.ins. Kauko Heininen oli anonut, että hän saisi ottaa suorittaakseen Vuosaaren sillan suunnittelutyön, jonka Asuntosäästäjät-yhdistys oli pyytänyt häntä tekemään. Rakennusvirasto oli ilmoittanut, että ko. silta tulisi liittymään välittömästi kaupungin katuverkkoon ja olisi niin ollen rakennettava samojen periaatteiden mukaisesti kuin kaupungin katusillat yleensä, tästä syystä rakennusvirasto puolsi anomusta. Esittelijä huomautti, että kaupunginjohtaja oli 18.6.1956 antanut päätöksen, jossa virastoja ja laitoksia kehoitettiin huolehtimaan siitä, etteivät kaupungin palveluksessa olevat henkilöt ulkopuolisten toimeksiannosta hoida asioita siinä virastossa, jossa he ovat toimessa. Em. päätöstä selvennettiin v. 1958 vielä siten, että kielto koski myös piirustusten ja muiden rakentamista koskevien laskelmien ja selvitysten laatimista ulkopuolisten toimeksiannosta. Kun Heinisen tapauksessa myöskin yleisjaosto oli ilmoittanut, ettei sen puolesta ollut estettä sanotun suunnittelutyön suorittamiseen anojan toimesta, esittelijä katsoi, että palkkalautakunnan tulisi myöntää anottu lupa edellyttäen, että Heininen korvaa ko. suunnittelutyöhön mahdollisesti käytettävän virka-ajan työskentelemällä vastaavasti virka-ajan ulkopuolella. Asia pantiin pöydälle lisäselvitysten hankkimista varten. Saadun tiedon mukaan ko. suunnittelu vaatisi 2—3 t:n päivittäisen työajan 2—3 kk:n aikana. Heiniselle oli myöskin v. 1963 myönnetty lupa suorittaa Laajasalosta Vartiosaareen johtavan sillan suunnittelutyö. Koska kaupunki yleensä rakensi miltei kaikki sillat alueellaan, oli ilmeistä, että kaupungin palveluksessa olevalla suunnittelijalla oli enemmän kokemusta vastaavanlaisten siltojen suunnittelussa kuin yksityisillä suunnittelijoilla. Palkkalautakunta päätti myöntää anotun luvan (17.8. 1 373 §, 1.9. 1 464 §).

Sairaala-apulaisen Helmi Merirannan henkilökohtaista palkanlisää koskeva anomus. Meriranta oli maininnut, että hänelle oli suoritettu henkilökohtaisena palkanlisänä 5. ja 4. palkkaluokan välinen erotus valtuuston 10.2.1960 tekemän päätöksen mukaisesti. Kun sairaala-apulaisten palkkaluokka oli nostettu 4:stä 5:een, tiedusteli hän, oliko hänellä nyt oikeus saada 6:n ja 5. palkkaluokan välinen erotus henkilökohtaisena palkanlisänä. Anoja ilmoitti, että hänelle myönnettiin henkilökohtainen palkanlisä sillä perusteella, että hän toimi aikoinaan Malmin sairaalan

ompeilijan virassa ja kun tämä virka oli lopetettu, hänet siirrettiin sairaala-apulaisen virkaan. Esittelijä totesi, että kaupunginhallituksen v. 1959 antamien ohjeiden mukaan henkilökohtaista palkanlisää saavan viranhaltijan palkkaedut määräytyvät siirron jälkeen hänen hoitamansa viran palkkaluokan mukaisesti, kun taas hänen aikaisemmin hoitamansa viran palkkauksessa suoritettut järjestelyt eivät vaikuta lainkaan palkkaukseen. Henkilökohtaista palkkaa tarkistetaan ainoastaan yleisten korotusten mukaisesti, mutta siihen eivät vaikuta entisen tai vastaavan viran mahdollisesti saamat kuoppakorotukset. Toimistoapulaisen Nanny Kohvakan tapausta, jossa KHO oli ratkaissut valituksen hänen edukseen, ei voitu rinnastaa Merirannan anomukseen, koska edellisessä oli kyseessä tasokorotuksen vaikutus henkilökohtaiseen lisään. Lausunnossaan palkkalautakunta esitti anomuksen hylättäväksi (6.4. 609 §).

Virkojen perustamista, vakinaistamista, virkanimikkeitten muuttamista ym. koskeissa asioissa lautakunta antoi lukuisia lausuntoja kaupunginhallitukselle. Uusien virkojen perustamisen yhteydessä esitettiin vain käsitys ehdotetun palkkaluokan sopivuudesta. Edelleen annettiin useita lausuntoja palkkojen ja palkkioiden korottamista koskeissa asioissa.

Virkojen täyttämisen niitä haettavaksi julistamatta. Useissa tapauksissa oikeutettiin virastot ja laitokset täyttämään virat viransijaisilla julistamatta virkoja haettavaksi.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin 6 viranhaltijalle. Mainittu oikeus myönnettiin mm. teurastamolaitoksen yliesimiehelle, jonka pitkäaikaista kokemusta tarvittiin laitoksen laajan saneeraustoimenpiteen aikana sekä syväjäädyttämön esimiehelle, jonka tilalle ei ollut löydetty sopivaa henkilöä (25.5. 930, 931 §).

Liikennelaitoksen autonrahastaja Kerttu Maunu oli anonut oikeutta pysyä virassaan saavutettuaan 2.12.1964 säädetyn eroamisiän. Anomuksensa tueksi hän esitti mm. sen, että hän oli ollut liikennelaitoksen palveluksessa vain 13 v, joten hänen eläkkeensä muodostuisi kovin pieneksi; hänellä oli elätettävänä 17-vuotias poika, joka kävi oppikoulua; eläketuloillaan hän ei pystyisi tulemaan toimeen ja työhönsä kuuluvista tehtävistä hän voisi suoriutua yhtä hyvin kuin tähänkin asti, koska oli erinomaisessa kunnossa. Esittelijä totesi, että virkasäännön 8 §:n mukaan palkkalautakunta voi sen lautakunnan esityksestä, jonka alainen viranhaltija on, myöntää hänelle oikeuden enintään kolmeksi vuodeksi säädetyn eroamisiän jälkeen jäädä virkaansa, milloin se viranhoidon kärsimättä voi tapahtua. Mainittu esitys on tehtävä vähintään kolme kuukautta ennen kuin viranhaltija on saavuttanut ko. iän. Maunun anomus oli jätetty määrääjän jälkeen eikä se myöskään ollut ao. lautakunnan tekemä. Näin ollen anomus päätettiin hylätä (28.9. 1 661 §).

Oikeus sivutoimen hoitamiseen myönnettiin 90 viranhaltijalle. Oikeudet myönnettiin useimmiten korkeakouluissa tapahtuvan opetustoimen hoitamista varten sekä sillä ehdolla, että ao. viranhaltija korvaa virka-ajan ulkopuolella suoritettavalla työllä sen osan virka-aikaa, joka kuluu sivutoimen hoitamiseen.

Toimistopäällikkö myönsi kertomusvuonna *konekirjoituslisiä* 35:lle, *konekirjanpitolisiä* 45:lle ja *pikakirjoituslisiä* 11:lle viranhaltijalle.

Konekirjoitus- ym. lisiä oli viimeksi tarkistettu 27.6.1963. Palkkalautakunta päätti puoltaa kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitystä ko. lisien korottamisesta ker-

tomusvuonna kaupunginvaltuuston päätöstä seuraavan kuukauden alusta lukien viranhaltijain palkkojen korotusta vastaavalla määrällä (19.3. 541 §). Edelleen päätettiin puoltaa kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitystä konekirjoitus- ym. lisien korottamisesta v:n 1965 alusta lukien samassa suhteessa kuin viranhaltijain palkat muuttuvat (21.12. 2 142 §).

Työehtosopimukset. Helsingin kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain keskusliitto oli sanonut irti v:ksi 1963 tehdyn työehtosopimuksen ja siihen liittyvän palkkahinnoittelun päättyväksi 31.1.1963. Uutta työehtosopimusta ja palkkahinnoittelua koskevat neuvottelut aloitettiin 15.1.1963. Keskusjärjestö oli jo sopimusta irtisanoessaan jättänyt työehtosopimuksen tekstiä koskevan muutosehdotuksensa ja jätti myöhemmin myös palkkahinnoittelun muuttamista tarkoittavan ehdotuksensa. Kaupunkiliiton toimisto antoi suosituksen kaupunkien ja kauppaloiden viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen yleistarkistuksista v. 1964 ja 1965, sen jälkeen kun näitä koskevat neuvottelut olivat päättyneet 10.2.1964. Suositus perustui valtakunnan työriitojen sovittelijan välityksellä aikaansaatuun ns. runkosopimukseen lähinnä rakennusalan sopimuksessa mainittuja suuntaviivoja silmällä pitäen. Suositukseen sisältyi myös työaikajärjestelyä koskeva kohta, joka edellytti, että niillä työmailla, joilla se töiden laadun vuoksi oli mahdollista, otetaan jo kesällä 1964 kokeilumielessä käyttöön vapaa lauantaiapäivä kesäk. 1 p:n ja elok. 31 p:n välisenä aikana. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen -valtuustolle esitettäväksi, että ko. työehtosopimus hyväksyttäisiin neuvotteluissa sovitussa muodossa. Samalla palkkalautakunta päätti hyväksyä palkkahinnoittelun liitteen n:o 3 osoittamassa muodossa (24.2. 408 §).

Maataloustyöntekijäin ammattiosasto sanoi 27.1.1964 irti entisen työehtosopimuksen, jonka voimassaoloaika päättyi 29.2.1964. Neuvottelujen alkaessa 25.2. jätettiin ammattiosaston puolesta kaupungin neuvottelijoille kirjallinen muutosehdotus, jossa esitettiin sopimukseen lukuisia muutoksia. Tärkeimmät näistä tarkoittivat työajan muuttamista kaupungin työntekijäin yleisen työehtosopimuksen mukaisiksi eli kautta vuoden 45 viikkotunniksi, yli- ja pyhätyökorvausten tarkistamista, perustuntipalkkojen korottamista n. 30 — 35 %:lla, ns. hyvänmiehenlisän liittämistä perustuntipalkkoihin, vuosiloman käyttöajan muuttamista ym. Koska oli kyseessä näin huomattavat vaatimukset, ei näyttänyt olevan mahdollista päästä sopimukseen ennen sopimuskauden alkua, mistä syystä neuvotteluissa sovittiin vanhan sopimuksen voimassaoloajan jatkamisesta siksi, kunnes uusi sopimus saataisiin aikaan. Neuvotteluja jatkettaessa ja ammattiosaston luovuttua vaatimuksestaan, että maatalousala olisi saatettava kokonaan kaupungin yleisen työehtosopimuksen alaiseksi, päästiin yksimielisyyteen siitä, että palkkausten tarkistuksessa noudatetaan samaa menettelyä ja samansuuruisia korotuksia kuin kaupungin työntekijäin yleisessä, 5.3. allekirjoitetussa työehtosopimuksessa oli ns. R-linjan pohjalta sovittu. Kun ammattiosaston edustajat kuitenkin asettivat sopimuksen hyväksymisen ehdoksi, että maataloustyöntekijäin asunnonvuokria koskeva kysymys olisi samalla ratkaistava, käsiteltiin neuvotteluissa myös tämä työehtosopimukseen välittömästi kuulumaton asia. Kun kaupungin puolesta neuvotteluissa oli suostuttu siihen, että sovitut vuokrat esitettäisiin vahvistettavaksi koko sopimuskauden ajaksi ja eräistä muista sopimuskohdista oli päästy yksimielisyyteen, päätti palkkalautakunta hyväksyä neuvottelutuloksen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi sopimustekstin mukaisena (19.3. 546 §).

Suomen Laivanpäälystöliitto sanoi irti 31.10.1963 liiton ja kaupungin välisen sopimuksen, joka koski kaupungin omistamien satamajäänmurtajien m/s Turson ja s/s Otson kansipäälystön palkkausta ja muita työehtoja. 22.11.1963 Suomen Laivanpäälystöliitto teki ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi. Palkkauksen osalta tässä sopimuksessa pääasiassa seurattiin Merenkulun Työnantajaliiton ja Laivanpäälystöliiton välisen, ulkomaan liikenteessä olevia aluksia koskevan sopimuksen määräyksiä ja kun ratkaisu ko. sopimuksen osalta yleisen työmarkkinatilanteen johdosta viivästy, päästiin kaupungin ja ko. liiton väliset neuvottelut aloittamaan vasta 23.3.1964. Aikaisempaan sopimukseen sisältyneen määräyksen, joka koski eläkeikärajaa, liitto ehdotti muutettavaksi siten, että päällikkö ja perämies olisivat tulleet oikeutetuiksi täyteen eläkkeeseen täytettyään 55 v, mikäli heillä oli 25 v palveluaikaa. Tämä kohta osoittautui neuvotteluissa vaikeaksi, kun kaupungin kannalta oli mahdotonta suostua ehdotukseen siksi, että voimassa olevan merimieseläkelain mukaan kansipäälystön eläkeikä on 65 v ja valtion aluksissa palvelevien kansipäälystöön kuuluvien henkilöiden eläkeikä 63 v. Suomen Laivanpäälystöliitto ilmoitti kuitenkin lopuksi voitavansa luopua vaatimuksestaan tässä yhteydessä, vaikka se edelleen pitikin tavoitteenaan kansipäälystön eläkeiän alentamista. Ne muutokset, joihin kaupungin neuvottelijat katsoivat voitavansa suostua, johtuivat pääosaltaan Kaupunkiliiton ja Suomen Merimies-Unionin välillä sovitun työehtosopimuksen mallin määräyksistä. Niinpä sopimusehdotuksen 2 §:n 1 mom:n mukaan varsinaisesta viikkotyöajasta riippumatta oli kaikesta lauantaisin ja pyhäaattoisin klo 12 jälkeen suoritetusta työstä maksettava merityöaikalaisa säädetty korvaus ko. aikamäärän oltua edellisessä sopimuksessa klo 15. Varsinaisena myönnytyksenä sopimukseen pääsemiseksi jouduttiin kaupungin taholta suostumaan ruoanpitokorvauksen määrän korottamiseen vuosi- ja sairauslomien ajalta. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja puoltaa kaupunginhallitukselle -valtuustolle edelleen esitettäväksi ko. tuloksen mukaisen työehtosopimuksen solmimista (1.6. 978 §).

Suomen Konepäälystöliitto oli irtisanonut 29.10.1963 kaupungin ja liiton välisen työehtosopimuksen, joka koski kaupungin satamajäänmurtajien konepäälystön palkkausta ja muita työehtoja. Neuvottelut uudesta sopimuksesta päästiin aloittamaan vasta 23.3.1964, vaikka liitto oli jättänyt ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi jo 4.11.1963. Syynä olivat yleisen työmarkkinatilanteen aiheuttamat viivytykset ja neuvotteluissa käsiteltiin mm. eläkeiän alentamista koskevaa asiaa, missä Konepäälystöliitto oli yhtynyt Suomen Laivanpäälystöliiton tekemään ehdotukseen eläkeiän alentamisesta 55 v:een. Samoin kuin tämäkin luopui myös Konepäälystöliitto tällä kertaa vaatimuksistaan ja myöskin sen osalta sovittiin korvauksen maksamisesta jo klo 12 jälkeen lauantaisin ja pyhäaattoina suoritetusta työstä. Niin ikään tehtiin myönnytys ruoanpitokorvauksen korottamiseksi vuosi- ja sairauslomien ajalta. Lisäksi otettiin sopimuksen 6 §:ään pöytäkirjamerkintä, jonka tarkoituksena oli nopeuttaa vastaisuudessa työehtosopimusasiain käsittelyä. Neuvottelutuloksen mukaisen sopimusehdotuksen 1 §:n 2 mom:n mukaan konepäälystö tulisi samoin kuin kansipäälystö oikeutetuksi lukemaan hyväkseen ikälisävuosia laskettaessa yht. enintään 10 v kunnan, valtion tai kauppalaivastossa päälystöasemassa palvelusta ajasta aikaisemman 5 v:n sijasta. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja puoltaa sitä kaupunginvaltuustolle esitettäväksi (1.6. 979 §).

Sukellusalan työehtosopimuksen soveltaminen kaupungin töissä. Suomen rakennusteollisuusliitto ja Suomen Sukeltajain Liitto olivat 2.3.1964 allekirjoitetulla sopimuksella uudistaneet niiden kesken 29.12.1960 allekirjoitetun sukellustyötä koskevan työehtosopimuksen olemaan voimassa 31.12.1965 saakka muutoin entisen sisältöisenä, paitsi että sen 5 §:n 5. kohtaa ja 10 §:ää oli muutettu. Lisäksi oli sopimukseen otettu maininnat elinkustannusten nousun korvaamisesta sekä työajan asteittaisesta lyhentämisestä. Kaupungin ja kunnallisten työntekijäin järjestön välisen, 5.4.1964 allekirjoitetun työehtosopimuksen 5 §:n mukaan maksetaan niissä kaupungin töissä, joita palkkasopimuksessa ei ole mainittu, vastaavissa tai niihin verrattavissa töissä yksityisillä aloilla kulloinkin voimassa olevien sopimusten mukainen palkka. Mikäli niissä tapahtuu muutoksia kaupungin työehtosopimuksen voimassaoloaikana, otetaan muutetut palkat käyttöön kaupungin töissä samasta ajankohdasta lukien, mistä ne ovat tulleet voimaan yksityisillä aloilla. Tätä koskeva muutettu 10 § oli seuraavan sisältöinen: »Täyden ammattitaidon omaavalle sukeltajalle maksetaan tuntipalkkana 5.94—7.15 mk, riippuen palkan suuruus ammattitaidosta, työn laadusta ja työpaikan sijainnista. Ylärajan palkkaa maksetaan sellaiselle sukeltajalle, joka sukellustaidon lisäksi täydellisesti osaa kirvesmiehen, porarin ja panostajan tai muun vastaavan ammatin. Mainittuihin tuntipalkkoihin sisältyvät arkipyhäkorvaukset. Lyhytaikaisissa töissä, joissa työsuhte kestä enintään 4 viikkoa, maksetaan sukeltajalle lisäpalkkaa 68 mk:sta—19 mk:aan viikolta riippuen siitä, onko työn kesto aika vastaavasti 1—4 viikkoa.» Edelleen sovittiin sukellussyvytyden perusteella maksettavasta lisästä, siitä että ko. palkkoihin ei sisälly sukellusvälineistä maksettavaa työvälinekorvausta sekä erikseen maksettavasta indeksilisästä. Kaupungin töissä oli v. 1963 maksettu sukellusalan palkat muuten ao. työehtosopimuksen mukaisesti, paitsi jatkuvassa työsuhteessa olevia sukeltajia, joille tuntipalkka oli maksettu 6 p pienempänä kuin sanottu sopimus edellytti. Vähennys vastasi v. 1961 sovittujen kolmen palkallisen arkipyhän palkkausta. Satamalaitokselle päätettiin ilmoittaa, että sukeltajain palkkojen korotukset tuli suorittaa sukellusalan työehtosopimuksen mukaisesti 2.3.1964 jälkeen ensiksi alkavan palkanmaksukauden alusta lukien kuitenkin huomioon ottaen, että kaupungin työssä vakinaisesti oleville sukeltajille maksetaan sukellusalan työehtosopimuksen 10 §:ssä mainituin edellytyksin tuntipalkkana 5.88—7.09 mk tunnilta (6.4. 605 §).

Työsopimussuhteeseen siirtyneiden palkkaedut. Pesuapulainen Aune Winqvist, joka oli 28.1.1960 siirretty Koskelan sairaskodin pesuapulaisten virasta keskuspesulan palvelukseen, oli valittanut lääninhallitukseen tyytymättömänä siihen kaupunginhallituksen päätökseen, jolla keskuspesulan palvelukseen siirtyneiden ompelijain ja pesuapulaisten palkkoja oli tarkistettu siirtäen ne 4:nnestä 5. palkkaluokkaan ja jonka valittaja katsoi loukkaavan yksityistä oikeuttaan, koska hän ei ollut saanut ko. korotusta. Winqvist anoi, että hänen palkkansa korotettaisiin yhdellä palkkaluokalla 1.3.1963 lähtien, koska hänelle keskuspesulan palvelukseen työsuopimussuhteeseen siirtyessään oli kaupunginvaltuuston päätöksellä taattu kulloinkin voimassa olevan virkasäännön ja eläkesäännön mukaiset edut sinä aikana, kun hän on keskuspesulan palveluksessa. Esittelijä totesi asiasta, että ko. virkasuhteesta työsuhteeseen keskuspesulaan siirretyt henkilöt, joille taattiin henkilökohtaisesti mainitut virkasäännön mukaiset edut, ovat kaikissa suhteissa siirretyt työsuopimussuhteeseen ja heidän nauttimansa etuisuudet ovat yksityisoikeudelliseen sopimukseen perustuvia.

Valtuuston em. päätöksessä ei määrätty, että kyseinen henkilökunta palkkauksen osalta seuraisi jonkin viran tai virkaryhmän palkkauksen kehitystä. Sen sijaan päätöksellä oli taattu muutoin virkasäännön ja viranhaltijain eläkesäännön mukaiset edut. Sama periaate hyväksyttiin jo v. 1951, jolloin niille yksityisille tai ryhmille, joiden virkasuhde lakkautettiin v:n 1952 talousarvion vahvistamisen yhteydessä, taattiin työsopimuksilla henkilökohtaisesti kulloinkin voimassa olevat em. etuisuudet niin kauan kuin he ovat 1.5.1951 voimassa olleen virkasäännön mukaan virkasuhteeksi katsotussa kaupungin palveluksessa. Tämän päätöksen sisällöstä ei ole ollut erimielisyyttä eikä missään vaiheessa ole haluttu väittää, että sanottu päätös olisi taannut työsopimussuhteeseen siirretyille jonkin viran tai virkaryhmän mukaisen palkan jatkuvasti. Eräiden korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen jälkeen kaupunginhallitus antoi 12.2.1959 erityiset ohjeet noudatettaviksi viranhaltijain henkilökohtaisten palkanlisien suhteen. Nämä määräytyvät hänen hoitamansa viran palkkaluokan mukaisesti, kun taas hänen aikaisemmin hoitamansa viran palkkauksessa suoritettut järjestelyt eivät vaikuta lainkaan palkkaukseen. Henkilökohtaista palkkaa tarkistetaan ainoastaan yleisten korotusten mukaisesti, mutta siihen ei vaikuta entisen viran mahdollisesti saamat kuoppakorotukset. Edelleen oli todettava valtuuston v. 1959 tekemän päätöksen perusteluissa siirron yhteydessä omaksuttavien periaatteiden kohdalla, että virkasuhteesta työsuhteeseen siirtyvän henkilökunnan osalta oli otettava huomioon siihen mennessä saavutetut edut. Koska Winqvistin keskuspesulaan työsopimussuhteeseen siirtämisen jälkeen ei ole vähennetty hänen saavuttamiaan virkasäännön ja eläkesäännön mukaisia etuja, palkkalautakunta päätti ehdotuksen mukaisesti esittää valituksen hylättäväksi (26.6. 1 135 §). Vastaavanlaisen anomuksen oli keskuspesulaan siirrettyjen ompelijain ja pesuapulaisten puolesta tehnyt Helsingin kunnantöytäkirjain ja viranhaltijain keskusjärjestö. Myöskin tämä anomus päätettiin em. perustein esittää hylättäväksi (31.3. 573 §, 6.4. 619 §).

Yleiskorotuksen soveltaminen teurastuspalkkioiden osalta. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli 4.3. korottanut viranhaltijain palkkausta, oli kunnallisten töntekijäin ja viranhaltijain keskusjärjestön kanssa käyty neuvotteluja sanotun yleiskorotuspäätöksen soveltamisesta kaupungin teurastamolaitoksen teurastuspalkkioihin. Näissä neuvotteluissa kaupungin taholta jälleen huomautettiin siitä, että muut kuin kunnalliset teurastamot ovat jatkuvasti lisääntyneet ja aiheuttaneet kilpailun kiristymistä. Tästä syystä olisi ko. palkkioiden korotukset edelleenkin suunnattava sellaisiin teuraslajeihin, ettei palkkioiden korottaminen aiheuta asiakaskatoa. Neuvotteluissa todettiin, että suorituspalkkauksessa yleisesti noudatettu korotus oli keskim. ollut 6 %, minkä mukaisesti myös sovittiin suorituspalkkojen korottamisesta kaupungilla. Neuvotteluissa päästiin yksimielisyyteen siitä, että teurastuspalkkioiden kokonaiskorotus tulisi olemaan 6 %:n suuruinen. Sen sijaan yksityiskohdissa sovellettiin korotusta sen mukaisesti, että korotukset eivät vaikeuttaisi teurastuksen toimittamista kaupungin teurastamossa. Kaupungin neuvottelija ehdotti teurastuspalkkioiden tarkistamista sen mukaisesti, mitä yksimielisyyteen päätyneiden neuvottelujen perusteella oli sovittu. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja puoltaa kaupunginhallitukselle edelleen -valtuustolle esitettäväksi neuvottelutuloksen mukaisen tarkistuksen toimittamista ko. palkkioihin 9.3.1964 alkaen (19.3. 533 §).

40-tuntiseen työviikkoon siirtymisestä aiheutuvat toimenpiteet. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tämä antaisi virastoille ja laitoksille kehoituksen esim. v:n 1965 loppuun mennessä tutkia käytettävissä olevat mahdollisuudet organisaatiomuutosten, töiden järjestelyjen, menetelmäparannuksien ym. toimenpiteiden avulla löytää keinoja, joita käyttäen em. viikkotyöajan lyhentäminen voidaan toteuttaa siten, että järjestelystä aiheutuu kaupungille mahdollisimman vähän lisäkustannuksia sekä että kaupunginhallitus asettaisi sen sekä sen järjestelytoimiston ja palkkalautakunnan toimiston ym. laitosten edustajista toimikunnan, jonka tehtäväksi annettaisiin huolehtia siitä, että em. tutkimus- ja selvitystyöt suoritetaan asianmukaisella tavalla kokonaisuuden asettamat näkökohdat huomioon ottaen sekä tarpeen mukaan avustaa virastoja ko. tehtävän vaatimissa tutkimuksissa ja suunnitelmien laatimisessa (25.5. 937 §).

Erikoisammattimieslisän muuttaminen tehtäväkohtaiseksi. Vesilaitos oli huomauttanut, että palkkalautakunnan v. 1963 tekemän päätöksen mukaisesti laitoksen työpajan työntekijöille: mallipuuseppä Anders Johanssonille sekä työkaluviilaajille Seth Salmelle ja Erkki Keskiselle oli maksettu erikoisammattimieslisää. Eläkkeelle jäämisen tai eroamisen johdosta aiheutuneiden järjestelyjen vuoksi vesilaitos esitti, että em. kolme erikoisammattimieslisää muutettaisiin vakanssikohtaisiksi siten, että laitokselle myönnettäisiin ko. lisä yhdelle mallipuuseppälle ja kahdelle työkaluviilaajalle. Perusteluina laitos mainitsi, että ko. työt edellyttävät oman ammattialansa korkeinta ammattitaitoa, eikä niitä työn luonteen huomioon ottaen voida urakoida. Esittelijä totesi, että voimassa olevan palkkahinnoittelun erikoisammattimieslisää koskevan kohdan mukaan teollisuuslaitosten ym. aikapalkalla työskenteleville, vastuunalaisessa asemassa oleville erikoisammattityöntekijöille voidaan palkkalautakunnan suostumuksella maksaa palkkaa, joka vähintään 20 %:lla ja enintään 30 %:lla ylittää asianomaisen perustuntipalkan. Täten korotettuun palkkaan sisältyy työntekijälle mahdollisesti kuuluva kärkimieslisä. Ottaen huomioon vesilaitoksen esittämät perustelut sekä em. päätöksen palkkalautakunta päätti suostua esitykseen (21.9. 1 642 §).

Luontoisetuvastikkeiden tarkistaminen. Palkkalautakunnan esittelijä mainitsi, että kaupungin viranhaltijoiden ansiotaso oli v:sta 1958 noussut n. 32 %:lla, sen sijaan luontoiseduista perittävät vastikkeet olivat pysyneet muuttumattomina asuntovastiketta lukuun ottamatta. Koska kaupungin viranhaltijain palkkaus rakentuu kokonaispalkkausperiaatteen varaan, olisi ko. vastikkeetkin määritettävä käyvän hintatason edellyttämälle tasolle, muussa tapauksessa viranhaltijat, jotka pääsevät osallisiksi kaupungin tarjoamista luontoiseduista normaalia pienemmin vastikkein, joutuvat niitä vaille jääviä viranhaltijoita parempaan asemaan ja saavat täten kuin ylimääräisenä lahjana palkkaetuuden varsinaisen palkkauksensa lisäksi. Tällainen tilanne oli mm. sairaaloissa, koska huomattava osa näiden viranhaltijakunnasta asui itse hankkimissaan asunnoissa ja maksoi niistä käyvän vuokratason mukaisen hinnan. Toisaalta oli kuitenkin todettava, että luontoisetuvastikkeiden korotus valtion taholla ja valtion vastikkeita seuraavissa kuntainliitoissa oli ollut vieläkin hitaampaa, minkä vuoksi kaupungilla oli ollut aika ajoin vaikeuksia sen johdosta, että sen perimät vastikkeet olivat huomattavasti korkeammat kuin mitä esim. yliopistollinen keskussairaala viranhaltijoiltaan peri. Osittain tästä syystä, osittain siksi, että luontoisetujen vastikejärjestelmässä oli odotettavissa kokonaisuudistus, palkkalauta-

kunta v. 1962 päättyi siihen, ettei ko. vastikkeita toistaiseksi tarkistettaisi. Kunnallisten keskusjärjestöjen taholta oli kuitenkin viime aikoina tehty useita esityksiä luontoisetuvastikkeiden tarkistamiseksi vastaamaan käypää tasoa. Esittelijä totesi, että valtioneuvoston päätöksellä 30.12.1963 oli valtion viran- tai toimenhaltijain virka-asuntojen ja luontoisetujen vastikkeita korotettu n. 15—20 % 1.2.1964 alkaen. Tämän perusteella palkkalautakunnan toimisto oli laatinut ehdotuksen kaupungin viranhaltijoilta luontoissuorituksista tai muista etuuksista perittävien vastikkeiden suuruudesta. Palkkalautakunta päätti hyväksyä ehdotuksen. Virka-asunnon neliömetrikorvaus tuli nousemaan 1.77 mk:sta 2.23 mk:aan/m²/kk, lämmityskorvaukset 35:stä ja 30 p:stä 40 p:iin/m²/kk, keittopuukorvaus 4 mk:sta 5 mk:aan/kk. Lämminvesikorvaus jäi entiselleen. Sähköstä ja kaasusta perittävät korvaukset korotettiin, samoin sähkölevyn ja pesukoneen käytöstä perittävät maksut. Sen sijaan jääkaapin käyttömaksu alennettiin 4.90 mk:sta 4.50 mk:aan/kk. Kalusto-, vuode- ja liinavaatekorvauksia korotettiin n. 10 %. Sairaaloiden ja lastentarhojen ateriakorvaukset korotettiin 10—80 pillä ateriaa kohden. Edelleen korotettiin pesutupa-, mankeli- ja saunamaksuja sekä autosuojavuokria n. 25—30 %. Mainitut korvaukset päätettiin periä 1.3.1964 lukien (27.1. 211 §, 3.2. 242 §).

Sairaalalautakunnan hallintojaosto oli esittänyt, että kaupungin asunnoissa asuvien viranhaltijain jääkaappien sähkövirran kulutuksesta perittävää luontoisetukorvausta tarkistettaisiin, koska kompressorikäyttöinen, n. 100 l:n vetoinen jääkaappi kuluttaa sähköä n. 1/kWh/vrk, minkä perusteella taloustariffin mukaan laskettu korvaus olisi n. 2.25 mk/kk voimassa olevan 4.50 mk:n asemesta. Sähkölaitos ilmoitti lausunnossaan, että laitoksen suorittamien uusimpien tutkimusten mukaan oli jääkaappien keskim. kulutus kaupungin kotitalouksissa n. 40 kWh/kk. Yleisimmin käytetyn, nk. yleistariffin energiamaksun mukaan vastaa tämä n. 3 mk/kk. Sähkölaitoksen lausunnon perusteella palkkalautakunta päätti, muuttaen 3.2. tekemänsä päätöstä, vahvistaa jääkaapin virrankulutuskulutusmaksun 3 mk:ksi kuukaudessa 1.6.1964 lukien (8.5. 818 §).

Virka- ja virkasuhdeasunnoista perittävät vuokravastikkeet. Sen jälkeen kun palkkalautakunnan päätöksellä kaupungin virka-asunnoista perittäviä vuokravastikkeita korotettiin tilastotoimiston yleisestä vuokratasosta antamien tietojen perusteella, mainituissa asunnoissa asuvien viranhaltijain ja työntekijäin taholta oli tehty useita huomautuksia siitä, että ko. asunnoista perittävät vastikkeet olivat nousseet korkeammiksi kuin mitä kaupungin rakennuttamissa taloissa normaalin vuokrasuhteen perusteella perittiin varsinaisina vuokrina. Esittelijä huomautti, että luontoisetusäännön 8 §:n 1 mom:n perusteella virka-asunnoista perittävä peruskorvaus määräytyi yleisen keskivuokran perusteella, joka vuokra taas määrättiin vuokratilaston pohjalta tilastotoimiston ilmoitukseen perustuen. Palkkalautakunnalla oli sen jälkeen mahdollisuus määrätä virka-asuntojen neliömetrikorvaus siten, että ilmoitettua keskivuokraa alennetaan enintään 30 %. Tämä alennusprosentti oli useita vuosia ollut huomattavasti alempi, mutta se korotettiin viime vastikepäätöksen yhteydessä maksimimääräänsä. Arava-kiinteistöjen vuokravastike määräytyi lainsäädännön perusteella siten, että kullekin vuokratalolle vahvistettiin erikseen pääoma- ja käyttökustannusten mukainen vuokravastike. Tämän suuruus riippui paljolti siitä, milloin talot oli rakennettu. Esittelijä ei pitänyt mahdollisena muuttaa nykyisen luontoisetusäännön mukaisia virka-asuntojen vuokravastikkeiden määrittämisperusteita

siten, että mainitusta vuokravastikkeiden erilaisuudesta voitaisiin päästä irti. Sen sijaan Kaupunkiliiton taholta oli annettu suositus, joka tähtäsi kaupunkien ja kauppaloiden virka-asuntojen vuokrien määrittämisperusteiden yhdenmukaistamiseen valtion taholla vuoden alusta käyttöön otettavan vuokravastikkeiden määrittämijärjestelmän kanssa. Joka tapauksessa olisi ensin toimeenpantava erityiseen pistejärjestelmään perustuva virka-asuntoja koskeva tutkimus, jossa voitaisiin selvittää, missä määrin uuden järjestelmän avulla voitaisiin korjata nykyisiä epäkohtia.

Palkkalautakunta päätti siirtää virka-asuntojen vuokrien tarkistuksen siksi, kunnes luontoisetuvastikkeiden uusi määrittämijärjestelmä otetaan käyttöön. Mikäli uutta järjestelmää ei saataisi käyttöön viimeistään 1.3.1965 mennessä, tarkistuskysymys olisi tuotava uudelleen palkkalautakunnan käsiteltäväksi (8.6. 1 035 §, 10.8. 1 353 §, 1.9. 1493 §).

Malmin sairaalan ylihoitajan virka-asuntoa koskeva järjestely. Sairaalavirasto oli tiedustellut, voitaisiinko Malmin sairaalan ylihoitajalle myöhemmin uudelleen vahvistaa virka-asunto, vaikka 16.6. virkaan valittu ylihoitaja Hertta-Liisa Nieminen vapautettaisiin velvollisuudesta asua virka-asunnossa. Sairaalaviraston käsityksen mukaan ei ylihoitajan asuminen sairaalassa yleensä ole välttämätöntä, mutta toisaalta olisi kuitenkin tärkeätä, että tarpeen erityisissä tapauksissa niin vaatiessa ylihoitajalle voitaisiin osoittaa asunto. Tiedusteltaessa lähemmin, mitä »erityisillä tapauksilla» tässä yhteydessä tarkoitettiin, sairaalavirasto mainitsi lisäselvityksenä mm.: Eräänä erityistapauksena voitaneen pitää tilannetta, jossa virkaa ei saada sopivalla hakijalla täytetyksi, ellei asianomaiselle voida samalla osoittaa virka-asuntoa. Muuta sopivaa asuntoa ei ehkä laitoksen läheisyydessä olisi saatavissa, kun otetaan huomioon Malmin sairaalan sijainti. Jos ylihoitajalle tällöin pyritään osoittamaan vuokra-asunto, on todennäköistä, ettei virkaan ilmaannu samaa määrää hakijoita, kuin jos käytettävissä olisi vuokraltaan edullisempi virka-asunto. Palkkalautakunnan esittelijä katsoi, ettei em. perusteluilla voitu ylihoitajan virka-asuntoa pitää välttämättömänä viran tarkoituksenmukaista hoitoa silmällä pitäen, mistä syystä lautakunta esittelijän ehdotuksen mukaisesti päätti poistaa ko. asunnon virka-asuntoluettelosta (1.6. 992 §).

Sukulaisten asuminen virka-asunnossa. Ruoholahden lastentarhan keittäjä Selma Hakala oikeutettiin pitämään virka-asunnossaan asumassa sisarenpoikansa Taisto Paavola kesäkuukausien ajan sillä ehdolla, ettei Hakala saa tästä taloudellista hyötyä ja ettei Paavola asumisen lisäksi saa kaupungilta muita etuisuuksia (8.5. 821 §).

Palkkalautakunta teki useita päätöksiä *virka-asuntojen* vuokravastikkeen vahvistamista ja muuttamista koskevissa asioissa. Eräitä asuntoja poistettiin virka-asuntoluettelosta.

Vapautuksen saamista ateriamaksuista lastentarhassa koskeva kysymys. Lastentarhan keittäjä Tyyne Vainikainen oli anonut, että hänet vapautettaisiin aamuateria-maksuista, koska hän lastentarhassa palvellessaan lähes 9 v:n aikana ei ollut syönyt aamuateriaa, vaikka oli lunastanut siihen oikeuttavat kupongit. Lastentarhain lautakunta viittasi lausunnossaan luontoisetusäännön 18 §:n 2 mom:iin, jonka mukaan lastentarhojen keittäjät, jotka asuvat laitoksessa, maksavat kaikkia yleiseen ruokatalouteen kuuluvia aterioita vastaavan maksun, joka on suoritettava myös pyhä- ja juhlapäiviltä, vaikka laitos olisi silloin suljettunakin. Luontoisetusäännön perusteissa on mm. maininta: »Esim. lastentarhoissa asuvat keittäjät tai vastaavat, joiden

hallussa on avaimet ja joille kuuluu vakinainen ruokailuoikeus, ovat velvolliset maksamaan luontoisetukorvauksen täydellisestä ruoasta, vaikka muille ei tarjotakaan kaikkia aterioita täydellisinä eikä pyhäisin ollenkaan.» Lautakunta ilmoitti edelleen, että keittäjä Vainikaisen virka-asunto liittyi lastentarhan huoneistoon eikä hänellä ollut asunnossaan erillistä keittomahdollisuutta. Lautakunnan käsityksen mukaan viranhaltija, joka on velvollinen maksamaan ruokailustaan laitoksessa, on syytä vapauttaa ruokailusta vain, mikäli tämä lääkärintodistuksen mukaan on hänen terveydelleen vahingollista, joten anomusta ei katsottu voitavan puoltaa. Palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen (8.5. 820 §).

Hautausavustusta palkkalautakunnan toimistopäällikkö myönsi 273 tapauksessa yht. 199 789 mk.

Ikälisät. Palkkalautakunnan toimistopäällikön päätösluettelo käsitti useita tuhansia ikälisän myöntämisä. Lautakunta käsitteli myös lukuisia anomuksia, jotka koskivat palvelusvuosien laskemista ikälisiin oikeuttavaksi ajaksi, mm. kuntayhtymien, valtion laitosten ym. palvelun osalta.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin opintojen harjoittamista tai yksityisasioiden hoitamista varten 110 tapauksessa. Toisen viran hoitamista varten myönnettiin palkatonta virkavapautta 257 viranhaltijalle. *Osapalkkaista virkavapautta* myönnettiin 55 tapauksessa ja *virkavapautta täysin palkkaeduin* 124 viranhaltijalle. Tällöin asetettiin virkavapauden saamisen ehdoksi määrävuosien virassapysyminen virkavapauden päätyttyä.

Jatkettua sairauslomaa palkkalautakunta myönsi 36 tapauksessa joko $\frac{1}{2}$ palkkaeduin tai palkatta. Tätä myönnettiin yleensä niin, että samalla ilmoitettiin, että jos asianomainen vielä aikoi anoa jatkettua sairauslomaa, hänen oli myös esitettävä selvitys paranemistoiveistaan.

Työsuhteessa olevien vuosilomasäännön muuttaminen. Kaupunkiliiton toimiston kaupunkien ja kauppaloitten viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen yleistarkistuksesta v. 1964 ja 1965 antama suositus sisälsi kohdan, jonka mukaan suosituksen toteuttaminen edellyttää sellaisen määräyksen ottamista vuosilomasääntöön, että jos tunti- tai urakkatyöntekijän päiväpalkka laskettuna lomanmääräytymisvuoden tammi-, helmi- ja maaliskuulle sattuvien palkanmaksukausien ansion perusteella on työntekijälle edullisempi kuin työntekijän vuosilomasta annetun lain määräysten mukainen vuosilomapalkka, on vuosilomapalkka maksettava näin muodostuneen korkeamman päiväpalkan mukaan. Esittelijä totesi, että voimassa olevassa, kaupungin palveluksessa työsuhteessa olevien vuosilomasäännössä on 8 §:n 1 mom:ssa säädetty ao. lain mukaisen päiväpalkan vaihtoehdoksi vuosilomapalkan määräytymisperusteena lomanmääräytymisvuoden kuuden viimeisen kuukauden ansion perusteella laskettu päiväpalkka. Muutos merkitsi näin ollen sitä, että vaihtoehtoinen vuosilomapalkan määräytymisperuste tulisi laskettavaksi lomanmääräytymisvuoden kolmen viimeisen kuukauden ansion perusteella, kun se aikaisemmin on laskettu ko. vuoden kuuden viimeisen kuukauden ansion perusteella. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupungin palveluksessa työsuhteessa olevien vuosilomasäännön 8 §:n 1 mom. muutettaisiin em. tavalla (24.2. 395 §).

Pitämättä jääneen vuosiloman korvaaminen rahalla. Koskelan sairaskoti oli ilmoittanut, että huoltolaitosten johtokunta oli puoltanut sairas kodin vakinaisen emännän Irma Alasen anomusta palkattoman virkavapauden myöntämiseksi 19.9.1963 —

18.9.1964 kaupungin ammattikoulunopettajan viran hoitamista varten. Alanen oli kesän 1963 ollut synnytyslomalla, joka päättyi 17.8. ja sen jälkeen kesälomalla 18.9. asti. Kun hän kuitenkin oli ottanut ammattikoulunopettajan viran vastaan jo 1.8. 1963 lukien, mistä lähtien hän myös sai palkkaa, ei palkkalautakunnan toimisto ollut halukas myönteisesti esittelemään emäntä Alasen virkavapausanomusta. Tämän johdosta hän sanoutui irti Koskelan sairaskodin emännän vakinaisesta virasta 1.8.1963 lukien, minkä eron huoltolautakunta myönsi rva Alaselle 16.12. 1963. Muuttuneen tilanteen johdosta hänen oli suoritettava takaisin palkkaa synnytysloman ajalta 1. —17.8.1963. Vuosilomaa hän ei eroajankohdan vuoksi ollut saanut, vaan hänen oli suoritettava takaisin nostamansa vuosiloma-ajan palkka 18.8. —18.9. 1963 väliseltä ajalta. Koulutyön jatkumisen vuoksi Alanen ei voinut saada v:n 1963 kesälomaansa ennen toukokuun 15 p:ää 1964. Näin ollen sairaskoti anoi kaupunginhallituksen suostumusta siihen, että v:n 1963 vuosiloma saataisiin korvata Alaselle rahassa. Lisäksi todettiin, että ammattikoulunopettajilla ei ole muodollista vuosilomaa, vaan opettajilla on vuosipalkkio, joka sisältää tietyt opetusvelvollisuudet. Niiden yli menevä aika, jolloin koulu ei toimi ja joka jää vapaaksi, ei muodollisesti ole vuosilomaa eikä myöskään kaupungin vuosilomasäännösten alaista aikaa. Palkkalautakunnan esittelijä totesi, että aikanaan ko. virkavapausanomusta toimistossa valmisteltaessa ilmeni, että Alanen, vaikka oli 1.8.1963 lukien ottanut vastaan ammattikoulun opettajan viran ja sai siihen liittyvät palkkaedut, hän edelleenkin sai Koskelan sairaskodilta synnytysloma-ajan palkkaa 1. —17.8.1963 väliseltä ajalta ja oli nostanut myös vuosilomapalkan 18.8. —18.9.1963 väliseltä ajalta. Näin ollen hän sai palkkausta samanaikaisesti kahdesta kaupungin eri virastojen alaisuuteen kuuluvasta kokopäivävirasta. Lisäksi hän olisi tullut olemaan vuosilomalain määräysten vastaisesti kaupungin toisessa virassa ollessaan toisesta kaupungin virasta vuosilomalla. Palkkalautakunta päätti puoltaa sairaskodin esitystä sellaisenaan (8.6. 1 019 §).

Kaupunginvoudin viran hoitaminen vuosi- ja sairausloman aikana. Ulosottovirasto oli ilmoittanut, että palkkalautakunta suostui v. 1961 siihen, että mikäli III kaupunginvouti oman virkansa ohella hoiti tilittävän kaupunginvoudin virkaa tämän vuosiloman aikana, hänelle saatiin korvauksena puuttuvista virkasivutuloista maksaa 75 000 vmk:n suuruinen kuukausikorvaus. V:n 1964 osalta korvauksen suuruudeksi oli esitetty 1 100 mk. Kaupunginkanslian taholta oli huomautettu, ettei ko. päätöstä voitu pitää periaateratkaisuna, vaan sijaispalkkaus oli vuosittain alistettava hyväksyttäväksi. Virkasäännön 33 §:n perusperiaatteen mukaan viranhaltija oli velvollinen ilman eri korvausta hoitamaan toista virkaa tämän viranhaltijan vuosiloman aikana. Palkkalautakunnalla on kuitenkin oikeus pakottavista syistä määrätä vuosilomasijaisen sijaispalkkio. Koska virkasivutulot muodostavat erittäin huomattavan osan tilittävän kaupunginvoudin kokonaisansioista, oli vuosilomasijaisena toimivalle III kaupunginvoudille suoritettava kohtuulliseksi arvioitu korvaus niiden virkasivutulojen perusteella, jotka ao. kaupunginvouti vuosilomansa aikana sai itse. Esittelijä katsoi 1 000 mk:n korvauksen vastaavan viranhaltijain palkkatason nousua. Asia pantiin pöydälle lisäselvityksen saamiseksi. Ulosottovirasto ilmoitti, että v. 1957 hyväksytyssä johtosäännössä oli määräys, jonka mukaan 34 §:n säännöksiä palkkioiden ja lunastusten jakamisesta noudatetaan myös viranhaltijan vuosiloman aikana, koska viranhaltijan periaatteessa tulee ko. aikana saada palkkaetunsa vähentämättömi-

nä. Tilittävän kaupunginvoudin virkasivutulojen kokonaismäärä oli v:lta 1963 keskim. 365 000 vmk/kk. Tilittävän kaupunginvoudin hoitaessa III kaupunginvoudin virkaa oli menetelty virkasäännön 33 §:n 1 mom:n edellyttämällä tavalla, eikä ensinmainittu ollut saanut eikä vaatinut tästä eri palkkiota. Tilittävän kaupunginvoudin viran hoito vastaavalla tavalla ei ollut mahdollista, koska olisi täysin kohtuutonta velvoittaa virkasivutuloja vailla oleva viranhaltija ilman suostumustaan korvauksetta kantamaan sitä suuren luokan taloudellista vastuuta, mikä virkaan liittyy. Korvauksen suorittaminen yksityisen sopimuksen perusteella ei ilmeisesti olisi mahdollista. Tällainen menettely rikkoisi myös virkasäännön 43 §:n 2 mom:iin sisältyvää periaatetta, jonka mukaan viranhaltijalla ei ole oikeutta itse ottaa eikä palkata sijaista. Ulosottovirasto korosti vielä ko. menettelyn edullisuutta verrattuna vaihtoehtoon, että viraston osastopäälliköille palkattaisiin ulkopuoliset sijaiset, joiden palkkiovaatimukset varmasti nousisivat huomattaviin summiin ja joilla ei olisi sitä perusteellista viraston tuntemusta, mitä osastojen tehokas hoito vaatii. Palkkalautakunta päätti, että ko. korvaus saadaan maksaa 1 000 mk:n suuruisenä (21.9. 1 639 §).

Ulosottovirasto ilmoitti, että III kaupunginvoudille Kurt Lindqvistille oli myönnetty sairauslomaa 2.1. — 8.2. väliseksi ajaksi. Tilittävän kaupunginvoudin Gustafsin oli maistraatti määrännyt oman virkansa ohella hoitamaan em. virkaa. Ulosottovirasto esitti, että Gustafsille maksettaisiin mainittujen virkatehtävien hoitamisesta 1 000 mk:n palkkio kuukaudessa. Esittelijä katsoi, että esitetty palkkio oli siihen nähden, että ko. tehtävät oli hoidettava oman viran ohella, liian suuri, mutta ottaen huomioon sen, että tilittävä kaupunginvouti ei ole oikeutettu ylityökorvauksiin, esittelijä piti kohtuullisena 500 mk:n palkkiota vastuun lisääntymisestä. Palkkalautakunta päätti puoltaa mainitun suuruisen korvauksen maksamista viransijaisuusajalta (3.2. 244 §).

Loman myöntämistä opiskelua varten koskeva kysymys. Liikennelaitoksen raitiovaununkuljettaja Ossi Salonen oli anonut palkatonta lomaa ajaksi 1.9.1964 — 31.5. 1965. Liikennelaitos oli puoltanut anomusta ilmoittaen, että Salonen oli ollut laitoksen palveluksessa v:sta 1955 lähtien. Esittelijä totesi, että saadun tiedon mukaan anojan oli tarkoitus aloittaa opiskelu Sirola-opistossa syyskuussa alkavalla vuosikurssilla. Kun opiskelu mainitussa opistossa keskittyy pääasiassa yhteiskunnallisiin ja muihin yleisiin asioihin, ei voitu katsoa, että se liittyy Salosen raitiovaununkuljettajan virkaan, jonka hoitoon hänellä jo oli vaadittava pätevyys. Näin ollen esittelijä katsoi, että oli kyseessä yleissivistyksellisen lisäpätevyyden hankkiminen, jota virkatehtävät eivät edellyttäneet ja huomioon ottaen ko. ajan pituuden hän ehdotti, että anomus olisi hylättävä. Asia pantiin pöydälle lisäselvityksen hankkimista varten. Kouluhallituksesta saadun tiedon mukaan Sirola-opiston päätarkoituksena oli oppilaittensa yleissivistyksen kohottaminen. Palkkalautakunta oli aikaisemmin omaksunut käytännön, ettei sellaista opiskelua varten, joka ei liittynyt asianomaisen virkatehtäviin, voitu myöntää pitempiaikaista virkavapautta. Käytännön selvittämiseksi viitattiin eräisiin v. 1957, 1959 ja 1963 tehtyihin päätöksiin, joilla oli hylätty vastaavasti apuhoit. Vilma Kultasen, kodinhoit. Irja Kähkösen ja sair.apul. Saimi Pekkarisen samantapaiset anomukset. Anomus päätettiin hylätä (17.8. 1 382 §, 24.8. 1 434 §).

Palkkaetujen myöntäminen urheiluloman ajalta. Vesilaitoksen putkiasentaja Pentti Aho oli anonut palkallista urheilulomaa olympiakarsintoihin osallistumista

varten ajaksi 24.4. — 26.4.1964. Vesilaitoksen toimitusjohtaja oli ilmoittanut myöntäneensä anotun loman palkattomana todeten, että loman tarkoitus ei liittynyt vesilaitoksen toimialaan. Hän pyysi palkkalautakuntaa harkintansa mukaan suorittamaan palkkaetujen määräämisen ko. ajalta. Esittelijä totesi, että kaupunginhallituksen v. 1958 vahvistamien yleisohjeitten mukaan urheilutarkoituksia varten myönnetyn virkavapauden tai loman ajalta voidaan palkkaetuja myöntää vain siinä tapauksessa, että asianomainen osallistuu maaotteluun tai siihen verrattavaan tilaisuuteen valtakunnallisten urheiluliittojen edustusurheilijana. Tämän määräyksen mukaan ei Aholle voitaisi myöntää hänen anomiaan palkkaetuja. Kaupunkiliiton toimisto oli kuitenkin v. 1963 antamassaan suosituksessa todennut Suomen Työnantajain Keskusliiton antaneen jäsenilleen suosituksen siitä, että olympiakatsastuskilpailuihin samoin kuin itse kisoihin osallistuville tätä varten myönnetyn ylimääräisen virkavapauden tai loman ajalta maksettaisiin palkkaa. Kaupunkiliiton toimisto suosittelee samalla jäsenkunnilleen, että nämä noudattaisivat samanlaisia määräyksiä ja että tällöin palkkaa maksettaisiin seuraavasti: 1) perheelliselle tai muulle huoltovolliselle vähintään 50 % hänen varsinaisesta kuukausipalkastaan tai keskimääräisestä ansiostaan, kuitenkin vähintään 12 mk päivältä sekä 2) perheettömälle vähintään 25 % hänen varsinaisesta kuukausipalkastaan tai keskimääräisestä ansiostaan, kuitenkin vähintään 6 mk päivältä. Mainittu ohje tarkoitti vain suoritettavia minimipalkkaetuja. Kun palkkaedut urheilutarkoituksia varten myönnetyn loman ajalta oli kaupunginhallituksen ohjeen tarkoittamissa tapauksissa yleensä myönnetty täysinä, esittelijä puolsi täysien palkkaetujen myöntämistä ko. loman ajalta. Palkkalautakunta päättikin myöntää Aholle täydet palkkaedut myönnetyn kolmen päivän loman ajalta klassillisen painin olympiakarsintoihin osallistumista varten (8.5. 812 §).

Eläkkeitä koskevat asiat. Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuonna 498 ja leskieläkkeitä 151, kasvatusapua myönnettiin 71 lapselle. Eläkkeitä tarkistettiin, oikaistiin ja korjattiin 1 156 tapauksessa. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja eläkkeitä koskevissa asioissa 39.

Vanhoiden eläkesääntöjen alaisten henkilöiden eläkeoikeutta koskevassa, 23.12. 1963 jätetyssä aloitteessaan lautakunnan jäsen Tuomi oli tehnyt seuraavan ehdotuksen: »Palkkalautakunta kehottanee lautakunnan toimistoa suorittamaan tutkimuksen eri aikoina samasta tai vastaavasta virasta tai työstä eläkkeelle lähteneille maksettavien eläkkeiden suuruudessa todettavista eroavuuksista kiinnittämällä erityisesti huomiota ennen 1.11.1953 voimassa olleiden eläkesääntöjen sekä nykyisten eläkesääntöjen aikana myönnettyjen eläkkeiden välisiin suhteisiin sekä tekemään tutkimuksissa havaittavien epäsuhteiden ja epäoikeudenmukaisuuksien korjaamista tarkoittavat esitykset palkkalautakunnalle.» Palkkalautakunta päätti antaa palkkalautakunnan toimiston tehtäväksi aloitteessa tarkoitettun tutkimuksen suorittamisen ja tutkimuksen tulosten saattamisen aikanaan palkkalautakunnalle (7.1. 35 §).

Useat kymmenet palolaitoksen ent. palokorpraalit ja -kersantit sekä Koskelan sairaskodin lämmittäjät, keittäjät ym. entiset viranhaltijat, jotka olivat siirtyneet eläkkeelle ns. vanhan eläkesäännön alaisina, olivat anoneet sunnuntaityökorvausten huomioon ottamista eläkepohjassaan. Esittelijä huomautti, että koska kaupunginvaltuuston 19.6.1963 tekemä päätös sunnuntaityökorvausten huomioon ottamisesta viranhaltijain eläkepohjissa koski 1.11.1953 voimaan tulleen eläkesäännön tulkintaa,

ei em. henkilöillä ollut oikeutta lukea sunnuntaityökorvauksia hyväkseen eläkkeen suuruutta määrättäessä. Palkkalautakunta päätti hylätä anomukset (13.1. 66 §). Sen sijaan päätettiin korottaa useiden entisten viranhaltijain eläkkeitä siten, että eläkepohjassa otettiin huomioon säännölliseltä työajalta maksetut sunnuntaityökorvaukset, kun ao. viranhaltijat olivat saaneet eläkkeensä v. 1953 voimaan tulleen eläkesäännön mukaan (27.1. 175—179 §).

Sähkölaitoksen korjausmest. Erkki Rautio anoi eläkkeensä tarkistamista sunnuntaityökorvausten perusteella. Anomus hylättiin kuitenkin sillä perusteella, että Rautio oli siirtynyt konemestarin virasta, missä hänelle suoritettiin sunnuntaityökorvauksia, korjausmestarin virkaan, mihin ei kuulunut säännöllistä sunnuntaityötä. Toisesta virasta saatuja korvauksia ei voitu lukea hyväksi eläkepohjaan (27.1. 180 §).

Ent. palokorpraali Eerik Juoksukangas oli valittanut lääninhallitukseen kaupunginvaltuuston 19.6.1963 tekemän päätöksen johdosta, koska tällä päätöksellä oli häneltä poistettu mahdollisuus saada sunnuntaityökorvaukset eläkkeeseen laskettavaksi. Valittaja katsoi olevansa 1.11.1953 voimaan tulleen viranhaltijain eläkesäännön alainen, koska tämä eläkesääntö kumosi vanhan eläkesäännön. Edelleen hän viittasi korkeimman hallinto-oikeuden v. 1962 tekemään palokers. Skarpin valitusta koskevaan päätökseen sekä anoi, että valtuuston em. päätös kumottaisiin ja hänelle suoritettaisiin takautuvasti sunnuntaityökorvaukset eläkkeeseen laskettuina laillisine korkoineen. Esittelijä mainitsi, että Juoksukankaalle oli myönnetty eläke 1.5. 1948. Näin ollen oli todettava, että hän oli vanhan eläkesäännön alainen. Kaupunginvaltuuston v. 1963 tekemä päätös sunnuntaityökorvausten huomioon ottamisesta eläkepohjissa koskee v. 1953 vahvistetun eläkesäännön tulkintaa ja mainitulla päätöksellä on korkeimman hallinto-oikeuden 7.11.1962 vahvistama periaate sunnuntaityökorvausten huomioon ottamisesta laajennettu koskemaan kaikkia v. 1953 vahvistetun eläkesäännön alaisia viranhaltijoita. Kun Juoksukangas oli siirtynyt eläkkeelle jo v. 1948, ei ko. päätös voinut koskea valittajan yksityistä oikeutta. Kunnan jäsenen ominaisuudessa tehty valitus oli toisaalta tehty liian myöhään. Valtuuston antamaa tulkintaohjetta on pidettävä tarkoituksenmukaisuusasiana, kun taas kunnallisvalitus on mahdollinen vain laillisuusperusteilla. Lisäksi on todettava, että kaikkiin aikaisempiin eläkkeisiin nähden pätevät vain niitä myönnettäessä voimassa olleet määräykset. Lausunnossaan kaupunginhallitukselle palkkalautakunta päätti esittää valituksen hylättäväksi (25.5. 926 §).

Eino Saastamoisen kaupunginhallituksen vuosijäsenenä palveleman ajan hyväksilykeminen. Vesilaitoksen koneenhoitaja Saastamoinen oli jättänyt kaupunginhallitukselle anomuksen, missä hän pyysi, että hänelle myönnettäisiin eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi myös ne vuodet, jotka hän oli ollut kaupunginhallituksen vuosijäsenenä. Anomuksessaan hän mainitsi mm.: »kaupungin viranhaltijain eläkesäännön mukaan kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan virassa palveltu aika lasketaan puolella pidennettynä eläkettä määrättäessä, joten tähänkin perustuen katsoisin, että koska myös kaupunginhallituksen vuosijäsenen tehtävät ovat kaupungin kannalta katsottuna erittäin monipuoliset ja tärkeät, olisi kaupunginhallituksen vuosijäsenenä palveltu aika luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi.» Esittelijä ilmoitti, että kaupungin työntekijäin eläkesäännön 1 §:n mukaan kaupungin työssä olevalla työntekijällä, joka saa siitä varsinaisen toimeentulonsa,

on oikeus kaupungin palveluksesta erottuaan saada kaupungin varoista elinkautista eläkettä tämän eläkesäännön mukaan edellyttäen, ettei hänellä ole oikeutta eläkkeeseen kaupungin viranhaltijain eläkesäännön perusteella. Eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi lasketaan näin ollen se aika, jonka työntekijä 21 v täytettyään on ollut sellaisessa työssä, josta hän on saanut varsinaisen toimeentulonsa. Kaupunginhallituksen vuosijäsen joutuu osallistumaan hallituksen kokoukseen kerran viikossa, eikä voitane katsoa hänen saavan siitä varsinaista toimeentuloaan. Näin ollen ei tätä aikaa voida eläkesäännön määräysten mukaan lukea hänelle eläkkeeseen oikeuttavaksi. Sanottua kantaa tukee myös korkeimman hallinto-oikeuden v. 1954 tekemä ratkaisu, jonka mukaan luottamustoimen haltijalla ei ollut oikeutta kunnan viranhaltijoita varten vahvistetun eläkesäännön mukaiseen eläkkeeseen. Lausunnossa kaupunginhallitukselle päätettiin todeta, että anomuksessa mainittua aikaa ei voida kaupungin eläkesääntöjen mukaan ottaa huomioon eläkkeeseen oikeuttavana palvelusaikana (28.9. 1 672 §).

Ammattikoulun opettajan ylitunti- ja kotityökorvausten laskeminen eläkepohjaan. Ammattikoulun yleisaineiden opettaja Santeri Liikkanen oli lähettänyt palkkalautakunnalle anomuksen, missä hän pyysi, että hänelle 1.8.1961 lähtien myönnetty eläke tarkistettaisiin siten, että virkaan liittyvät ja lakiin perustuvat virkasivutulot ylitunneista ja kotitöistä eläkesäännön 7 §:n säännösten mukaisesti lisättäisiin palkkaetuihin ja eläkkeen suuruus määrättäisiin tämän mukaisesti. Anomuksensa tueksi Liikkanen mainitsi, että hänen virkaansa liittyi lakiin perustuvina virkasivutuloina säännöllisesti vuosittain korvauksia ylitunneista sekä kokeiden korjaamisesta johtuneista kotitöistä. Velvollisuus kokeiden korjaamiseen kotityönä perustui kauppa- ja teollisuusministeriön lain ja asetuksen nojalla antamiin ohjeisiin. Anojan käsityksen mukaan myös korkeimman hallinto-oikeuden kanta oli sama kuin hänen esittämänsä, sillä sen päätöksellä 23.4.1963 oli Porin kaupungin ammattikoulunopettaja oikeutettu saamaan eläkkeensä siten, että eläkepohjaan oli laskettu myös kotityökorvaukset. Esittelijä mainitsi, että eläkesäännön 7 §:n mukaan lasketaan eläkkeeseen oikeuttaviksi tuloiksi ne erikoispätevyyden perusteella maksettavat lisät, jotka lasketaan viranhaltijan tai hänen edeltäjänsä kolmena viime vuonna ennen ensinmainitun virasta eroamista saamain kunnallisverotuksessa verotettujen sanotunlaisten tulojen keskimäärän mukaan. Liikkanen ei ollut esittänyt selvitystä siitä, että häntä olisi verotettu niistä tuloista, jotka hän nyt vaati lisättäviksi eläkepohjaansa. Edelleen oli huomattava, että Helsingin ja Porin eläkesääntöjen määräysten välillä oli oleellinen ero. Helsingin kaupungin eläkesäännön mukaan »viranhaltijan virkaan liittyvät lakiin perustuvat virkasivutulot — — on lisättävä — — palkkaetuihin eläkkeen suuruutta määrättäessä», kun sen sijaan Porin kaupungin vastaavan määräyksen mukaan »viranhaltijan virkaan liittyvät sivutulot lasketaan — —». Viimeksi mainittu antaa mahdollisuuden laajempaan tulkintaan, kun taas Helsingin kaupungin ao. määräys tarkoittaa yksinomaan ns. sporttelituloja (toimituskirjain lunastuksia, toimituspalkkioita, virantoimitusmaksuja yms.), joita Liikkasen mainitsemat korvaukset ylitunneista eivät ole. Anomus päätettiin hylätä (19.3. 514 §, 31.3. 560 §).

Leskieläkkeet. Leski Hilja Berg oli anonut eläkettä miehensä Väinö Bergin jälkeen. Berg, joka oli kuollut v. 1952, oli ollut raitiovaunukuljettajana kaupungin liikennelaitoksessa ja sitä ennen Viipurin raitioteillä v:sta 1917 lähtien, mistä hän välittömästi siirtyi Helsingin kaupungin palvelukseen v. 1940. Väinö Bergillä oli näin

ollen 35 v kunnallista palvelua. Kun kaupungin leskieläke- ja kasvatustaloudsääntö oli tullut voimaan vasta 1.1.1955 eikä sillä ollut takautuvaa vaikutusta, ei Bergin leskellä ollut oikeutta minkäänlaiseen sääntömääräiseen leskieläkkeeseen, koska hänen miehensä oli kuollut jo v. 1952. Berg ei ollut kuulunut kaupungin leski- ja orpoeläkekassaan. Näin ollen palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen (26.6. 1 093 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle paitsi edellä eri yhteyksissä selostettuja lukuisista asioista, joista mainittakoon seuraavat: aloite viranhaltijain eläkesäännön tarkistamisesta (7.1. 11 §); kaupunkisuunnittelulautakunnan ja -viraston perustaminen sekä kiinteistölautakunnan ja -viraston toimialan supistaminen (20.1. 125 §); ammattioppilaitosten kirjastonhoidon järjestely (20.1. 107 §); raastuvan-oikeuden apujäsenille maksettavan palkkion suorittaminen kaksinkertaisena toiselle vuorokaudelle jatkuneesta istunnosta (20.1. 109 §, 27.1. 182 §); urheilutoimen johtosääntöjaoston mietintö ja ehdotukset urheilu- ja ulkoilulautakunnan ja -viraston uudeksi organisaatioksi (27.1. 183 §, 10.2. 315 §); korotetun palkan maksaminen puolipäivätyössä olevalle sairaanhoitohenkilökunnalle (27.1. 193 §, 26.6. 1 136 §); ammattikoulujen rehtorien palkkioista annetun lausunnon tarkistaminen (27.1. 171 §, 3.2. 246 §); viranhaltijain ja toimihenkilöiden palkkauksen yleistarkistus vuosina 1964 ja 1965 (24.2. 409 §); aloite kirjastoauton hankkimiseksi ja kirjastotoiminnan aloittamisesta sen avulla esikaupunkialueella (31.3. 570 §); niiden viranhaltijain luettelon tarkistaminen, jotka eivät ole oikeutettuja ylityökorvauksiin, sekä vastaavan luettelon tai säännösten vahvistaminen työsuhteessa oleville henkilöille (6.4. 621 §, 13.4. 680 §); Helsingin Opettajajärjestyksen kesävirkestystoiminnan johtajalle maksettava palkka (13.4. 666 §, 20.4. 742 §, 19.5. 861 §); kadun ja viemärin rakentamiskorvauksia koskevien päätösten tiedoksiantomenettelyn järjestely (13.4. 671 §); sairaanhoitajakoulun oppilailta ruoasta ym. perittävien maksujen korottaminen (27.4. 784 §, 19.5. 860 §); talonmiehiltä ja lämmittäjiltä työ- ja virkasuhteeseen sidotuista vuokra-asunnoista perittävän vuokran tarkistaminen (27.4. 793 §, 1.9. 1 491 §); virasto- ja toimistotyössä työskentelevien viranhaltijain kesätyöaikajärjestely (19.5. 901 §, 21.5. 906 §); ammattikoulunopettajien palkkojen tarkistaminen ja valitus sitä koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä (19.5. 862 §, 10.8. 1 330 §, 24.8. 1 432 §); palkkion määrääminen kaupungin edun valvomisesta verorikosasioissa (25.5. 936 §); satamanosturien apulaitteiden tarkastukseen määrätyille henkilöille maksettavan palkkion määrääminen (25.5. 939 §, 1.6. 1 000 §); virkasuhteesta työsuhteeseen palveluun siirtyneiden sähkölaitoksen kone- ja korjausmestarien valitus kesäloman määräämisestä (25.5. 943 §); vapaan kesälauantain korvaamista niille viranhaltijoille ja työntekijöille, joille ei voida järjestää vapaata kesälauantaita, tarkoittava jäsen Johtaisen aloite (8.6. 1016 §, 15.6. 1 060 §); siivoustoimen järjestely ja siivoustoimen tarkastajan viran perustaminen (15.6. 1 058 §); viranhaltijain ylitöiden valvonta ja ylityökorvausten suorittaminen (26.6. 1 143 §, 17.8. 1 370 §, 24.8. 1 415 §, 28.9. 1 678 §); kotitalousneuvonnan tarkastajan viran pätevyysvaatimusten ja palkkauksen tarkistaminen (20.7. 1 259 §); lastenpsykiatrisen työn kehittämiskomitean mietinnöt ja niihin liittyvät, lasten mielenterveystyötä koskevat lausunnot (24.8. 1 413 §, 1.9. 1 484 §); Kaupunkiliiton toimiston tiedustelu niistä viranhaltijoista, joille on vahvistettu uuden virkasäännön mallin mukaan ns. sosiaalinen palkka tai palkkaluokka (1.9. 1 488 §); Oppilaskoti Toivolan opettajien anomukset siirtymisestä kansakoululaitoksen viranhaltijain palkkauksesta ja eläkkeistä annetussa laissa

tarkoitettuun uuteen palkkaus- ja eläkejärjestelmään (21.9. 1 637 §); ruotsinkielisen työväenopiston eräiden virkojen järjestely (21.9. 1611 §); hammashoitajaharjoittelijoiden palkkaaminen kouluhammashoitolaitokseen (21.9. 1 641 §); henkilöautonkuljettajille suoritettavan autonhuoltorahan korottaminen (5.10. 1 730 §); erityisen palkanlisän suorittaminen ikälisiä saaville kodinhoitajille ja ateriakorvaukseen oikeutetuille kodinhoitajille suoritettavan ateriakorvauksen korottaminen (12.10. 1 765, 1 766 §); valtuustoaloite poliisivoimien lisäämiseksi ja ns. kunnanlisän maksamiseksi kaupungin poliisimiehille (19.10. 1 795 §); valtuustoaloite suomenkielisten kansakoulujen sijaisopettajien palkkauksesta ja sosiaalisista eduista (19.10. 1 796 §); revisioviraston esitys työsopimussuhteisten toimihenkilöiden palvelukseen otossa noudatettavasta menettelystä (19.10. 1 797 §, 26.10. 1 864 §); kaupungin virastojen ja laitosten pidättäytyminen valitsemasta vakinaisiin virkoihin ja toimiin henkilöitä, jotka nauttivat valtion eläkettä (19.10. 1 798 §); kaupungin viranhaltijain kokouspalkkiosäännön muuttaminen (19.10. 1 799 §); vuosiloma-ajan palkkaa vastaavan korvauksen suorittaminen työtuvilla huoltosuhteessa työskenteleville (19.10. 1 817 §); sairaalain röntgenhenkilökunnan työajan vahvistaminen (26.10. 1 843 §); sairaalalääkäreille lääkärintodistuksista maksettavien palkkioiden vahvistaminen (26.10. 1 844 §); ikälisiin tai eläkkeeseen oikeuttava palvelu merikapteenin pätevyyttä vaadittavissa viroissa (26.10. 1 853 §); erityisopetuksen järjestely suomenkielisissä kansakouluissa (16.11. 1 967 §); yötyökorvausten huomioon ottaminen eläkepohjaa määrättäessä ja sitä koskeva valitus (19.5. 872 §, 30.11. 2 027 §, 7.12. 2 069 §); päivärahan suorittaminen kansakoulujen VIII luokan oppilasretkeilyä johtavalle opettajalle myös yhden vuorokauden kestävän kaukoretkelyn ajalta (14.12. 2 092 §).
